Ն. 1103 — 1881 ԱՊՐԻԼ 19—20 ՇԱԲԱԹ—ԿԻՐԱԿԻ ԼՐԹԵՍԻ — ՏԵՍՐՏԻՆՃԻՒ ՄԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՄԵՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԴԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՀԱՅ ՍԱՒՐՔՅՈՅ ՀԱՄԱՄԻ ԵՒ ԳԱՂՈՒԹԱՆ ՏԵՂԻ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԸՆԹԱՑԸ
Մէջիտիյէ 20 ղրուշակն
ՍԹԱՄՊՈՒԼ ԻՉԻՒՆ
Պիր սէզէլիք . . . 200 ղ.
Ալթը այլըգ . . . 100 »
Իկի այլըգ . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ
Բոլթա իւէ իրսալ զոն ղանագլար իչիւն
Պիր սէզէլիք . . . 230 ղ.
Ալթը այլըգ . . . 120 »
Իկի այլըգ . . . 60 »
Մէ-ճիտիյէ 1 ղրուշ

ԻԼԱՆԼԱՐ ԳԻՆԸՆԹԱՑԸ
Պէհէր սաթրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսուրու սարրաֆիյէյէ այիտ.
2 վէ 3 ինճի սահիֆէյէ 6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . 4 »
Ջիյատէ միւտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։
Մէվատտը նաֆիայա տայիր պէնտէր մէճմանէն գապուլ օլունճաղ վէ տէրճ օլունմայան էվրաղ, իատէ օլունմայաճաղ։
Մէ-ճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլու Պապը Ալի ճատուէսինատէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինատէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թանրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի զաղէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիւրեղ քեաֆֆէյի մէրեթիպին տախի անրը նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍՈՒԹԱՆԷ 20 ԱՊՐԻԼ

ՀԱԼԸ ՀԱՋԸՐ

Պապը Ալի Եունան մէսէլէսի հագգընտաքի նօթայա հէնուզ ճէվապ վէրմէմիշքէն պաշգա պու ճէվապըն տահա պիր միւտէթ թէէխիր օլունտուղու տախի սեօյլէնիյօր։

Պու թէէխիրի իճապ իտէն թունուզ վէ Արնավուտլուգ մէսէլէլէրի օլաճաղընտա շիւպհէ եօք իսէ տէ, պունտան տիկէր պիր շէյ իսթիխբաճօլուսապիր քի, օլուդճա ճալիպը տըգգամ տիր։ Էկէր Պապը Ալի սիւֆէրանը վէրտիքէրի սօն նօթայը թէմամը իլէ գապուլ իտէճէք օլա իսի, սաիր մէսէլէլերտէն գուրթուլուպ տա սօնրա պունունա իշթիրալ իթմէյէ հաճէթ կէօրմէյիպ գապուլ վէ մուվաֆֆագաթ ճէվապըն վէրիր վէ օնտան սօնրա տիկէր մուհիմմ մէսէլէյէր իլէ ուղրաշապիլիր իսի։

Անճագ Պապը Ալինին Էվրօբա թարաֆընտան օլունան թաատիլաթը գապուլ իթմէմէսի տախի բէք մէմնուն տէյիլ տիր։

Պու իքի իհթիմալին արասընտա տիկէր պիր իհթիմալ տահա վար տըր քի, ագլա տահա գաբիպ կէօրիւնիր։ Պապը Ալինին ճէվապընդն թէէխիրի նէ թաատիլաթը վագթըյը գապուլ իթմէմէք նէյլէթինտէ պուլունտուղունա վէ նէ տէ տիկէր մուհիմմ մէսէլէլերտէն ճէվապ վիրմէյէ վագթ պուլամադըղընա մէանիսիր։ պէլքի Ալինա գապինէթօսընը վէրճէյէր ճէվապը կէօրիպ՝ տէ օնա կէօրէ հարէքէթ իթմէք իսթէտիյինտէն իլէրի կէլսէ կէրէք տիր։

Օպիր թարաֆտան տախի Մ. Գումանտուրօս կեհա բանգալաբը վէսիլէ իտէրէք ճէվապընը թէէխիր իթմէքտէ վէ կեհա յինա հէն վէ դայրը գաթի պիր ճէվապ վէրմէքլէ ճէվապը ըէմիյէ հաճէթ պըրագմամագ իսթէէքտէ տիր։

Էշհաբլ ումմէմի բօլիթիգա գաբրշըգ պիր հալտէ օլուպ, խուսուսէյլէ Պալգան շէպիհէճէրիէսինտէ սուլհ ու ասայիշին մուհաֆզա օլունուպ օլունմաճաճաղը տախի մալիմ օլմաբղընտան իբթիթարաֆտան տախի ճէվապլար թէէխիր օլունմագտա վէ էվրօբա թարաֆընտան ատէյէ կէօսթէրիլմէմէք տիր։

Պունունա պէրաբէր պիզ պու մէսէլէյէ պիթմիշ նազարը իլէ պագապիրիզ։ յինէ քի Էվրօբանըն թէնթիգ իթտիյի սօն սուրէթը թէպիլիյէք իքի թարաֆքն տախի բազի օլուղունտա արթըգ յինա կէճ եօգ տըր։

* * *

Ֆրանսա ասքէրի թունուզ թօբրաղընտա իլերիլէմէքտէ վէ թունուզ ասքէրի պիր թիֆֆենք բաթլամագտըգընը չէքիլմէքտէ տիր։ Էհալիսէնէ պաղը գապիլէյէր Ֆըրանսըզլարա մուգավէմէթ կէօսթէրմէքտէ իսէյէր տէ, պունլարընը էլլէրինտէքի սիրահլարա վէ ինթիզարզը պիր հալտէ օլարագ Ֆրանսըզ ասքէրի կիպի մունթազամ պիր գուվվէթէ գարշը չօգ վագթ տայանամայաճաղլարընտա յինա կէճ եօգ տըր։

Շուդբասը տիւշինիլէճէք պիր շէյ տիր քի, Ֆրանսըզ ասքէրի խորտիր վէ տահա տօղրուսու խամիր գապիլէսինի թէրպկյէ իթտիյէնն սօնրա, իլերկյէ երիրմէյէ պիր սէպէպ պուլամազ իսէ, օ գատար իլէ իդթիֆա իտիպ կէրեկ տէօնճէճէք մի, եօգսա Ֆըրանսա պիր սէպէպը սահիհ պուլմասընը հալտէ տախի սախթէ պիր սէպէպ խալգ իտիպ մութլաղա թունուզը մէրքէզինէ գատար վարմաճաղ մը տըր։

Լաքին զանն իտէրիզ քի, Ֆրանսանըն տիզմէ պիր սէպէպ խալգ իթմէսինէ հաճէթ գալմայաք, օ սէպէպ թունուզլուլար թարաֆընտան վէրիլէճէք տիր։ թունուզ ասքէրի վէ հիւքիւմէթի Ֆրանսա ասքէրինէ եօղլանը աչըգ ալը բագբպ թէպասընը հրմայէ իճէ մէտիկի հալտէ, թունուզլուլար Ֆրանսըզլար թարաֆընտան կէօրճէքլերի սէրթ մուհամմէլէրին հնթիգամընը քէնտի հիւքիւմէթլերինտէն ամագ իսթէէճէքլերի վէ թունուզը իչինտէ պիր թագըմ իսթիքլալար վէ կիւրիւլթիւլեր զուհուր իտէճէկի մէզհուզ տըր։

Պու կիւրիւլտիւլեր իսէ, Ֆրանսըզ ասքէրինին իլերլէմէսինի, վէ պէյքի տէ Ֆրանսանըն թունուզու թէմամբյա իսթիլա իթմէսինի մուճիպ օլաճաղ պիր վէսիլէյէ գավիյէ օլապիլիր։

թունուզ մէսէլէսինին էն գիյամէտ մէշղուլ իթտիկի պիր թարաֆվար իսէ, օ տա Պապը Ալի տիր։ թունուզ հիւքիւմէթի՝ Ֆրանսայա գարշը տուրամայաճաղընը անլաեարագ, միթէէքքիւլանէ պիր բօլթիգա թունթարագ, պիր բրօթէսթօ իլէ իբթիֆա իթտիկի, վէ էվրօբա տէվլէթլերինին ճիւմլէսի տախի պու մէսէլէյէ նազարը պի գայտի իլէ պագմագտա օլուգլարը հալտէ, Պապը Ալի թունուզտաքի հուգուգը հիւքմրանիսինի մուհաֆզա իթմէկէ չալըշմագտա վէ պու մէսէլէ իլէ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ իշթիղալ իթմէքտէ տիր։

* * *

Ինկիլթէրրա՝ պուլունտուղու մուհիմմ վէ միւշքիլ մէսէլէլերին իչինտէն քէնտինի եավաշ եավաշ գուրթարմըշ տըր։

Հալլի օ գատար միւշքիլ կէօրիւնէն իրլանտա մէսէլէսի չիմտիկը օլսան պէրթարաֆ օլուպ, իրլանտա հէեթէր իթթիհատիյէի զրահիէսինտէն ասլա պահա օլունմամագտա տըր։

Գանտահարը՝ Ապտիլ Բահման խանը թային իթմիշ օլտուղու վալիյէ թէրք վէ թէպլիմ օլունմասը իլէ Աֆղանիսթան մէսէլէսի պիւսպիթիւն խիթամ պուլմուշ օլլյօր. հէր նէ գատար էյուպ խանը Ապտիլ Բահման խանա պիաթ իթմէմէսի վէ Գանտահարը Աֆղանիսթան էմիրինէ պրագմայըպ քէնտիսի ամագ իսթէմէսի՝ պիր ադրաբգ Աֆղանիսթան մէսէլէսինի թէճտիտ իտէպիլէճէք կիպի կէօրիւնմիւշ իսէ տէ, էյուպ խանը բէք օ գատար գուվվէթլի օլմատը ղը անլայըլմագտա տըր։ Ապտիլ Բահման խանը՝ Հէրաթը իւզէրինէ ասքէր սեվգ իթմէք նիեէթինտէ պուլունտուղու տախի մէրմի օլաղունտան, մէմնուն տըր քի էյուպ խան տախի թահթը իթթաաթա կիրիպ, ասայիշ թէմամըլա թէէմին օլունճաղ տըր։

Պօէրէրլէ ինկիլիզլեր արասընտա եէնիտէն մուհարէպէեէ պաշլանտըը պունտան էվվէլ խապէր վէրիրմիշ իսէ տէ, օնտան սօնրա մուհարէպէեէ տայիր պիր խապէր ալընմամատըղընտան, թէգարրուր իտէն սուլհ ու ասայիշին վէ ագա օլունան միւսալէհանընն խալէլէեզիր օլմասը ղը անլաշըլըեօր։

Հէր նէ գատար ինկիլթէրրա՝ Աֆղիդգի ճէնուպիտէքի մուհարէպէտէն բէք նամնունու չըգմաեուպ, օրատաքի մաղլուպիյէթի նուֆուզ վէ իթիպարընա խայլը սէբթէ կէթիրմիշ իսէ տէ, հէր հալտէ ինկիլթէրրա գապինէթօսու եագասընը պու մէսէլէտէն գուրթարմըշ, մէ պու տէֆա պաղութօրլա տախի միւսալէհա իթմէքլէ, հիչ պիր թարաֆտա հարպ զալէսի գալմամըշ տըր։

Լօրտ Պիգընֆիլտին վէֆաթը ինկիլթէրրա իչիւն պէօյիւք զայիաթտան իսէ տէ, չիմտիքի գապինէթօնուն ալէյհինտէ պուլունան թարաֆ՝ բէխսինի զայպ իթմէքլէ, խայը զաֆիլանըպ, գապինէթօ պիր գաթ տահա քէսպի գուվվէթ իթմիշ տիր։

ԿԻՒՆԼԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

(Ճումա էրթէսի վէ տիւնքի բազար կիւնիւ Մապէյնը Հիրճայունտա վէ Պապը Ալիտէ մէճլիսի վիւքէլա ագա օլունուպ, դանն օլունտուղունա կէօրէ, պու մէճլիսլէրտէ Թունուզ, Եունան վէ Արնավուտլուգ մէսէլէլերի իւզէրինէ միւզաքէրէ ճէրէեան իթմիշ տիր։

Ճումա էրթէսի կիւնիւ սէֆիրլէր տախի Պէյօղլունտա իճթիմա իթմիշլէր տիր։

—

Էլչէվմ Ամինտա պուլունան Տէրսաատէթ Եունան սէֆիրի Մ. Գունտուրօթինին՝ Տէրսաատէթէ ավտէթ իթմէք իւզրէ կէլճէճէք չարչէպիհ կիւնիւ Բիրճէէն վաբօրա բաթիպ օլաճաղը միւսթաֆպէր տիր։ Սէֆիրը մումայիյէհ պունտան էվվէլ հարէքէթ իթմէք իւզրէ իքէն հարէքէթինի չարչէպիհ կիւնինէ գատար թէէխիր էյէմիշ տիր։

Ալընան մալիմաթա կէօրէ, սէֆիրի միւշարիյէյէ՝ Սթամպօլա կէլտիկինտէ, Պապը Ալի իլէ Եունան հիւքիւմէթի արասընտա ագա օլունաճաղ մուգավէյէնամինինիւ. ղաբերթը իչիւն տէվլէթը մէթպուասընտան թարիմաթ ախզ իտէճէք, վէ մէճլիսը մուգավէյէնամէյի Եունան հիւքիւմէթի նամընա իմզալայաճաղմը։

Անճագ իչպու մուգավէյէնինին՝ հէմմիյէթի ճիհէթիյլէ միւզաքէրթը մէզքէրէ եալընը սէֆիր իլէ էրբաբ օլանմայաճաղընտան, Եունան սէֆաքէթի մանայաճաղ կիւզրը Մ. Եէնտատոս՝ թէհլիլի միւզաքէրտէ իչիւն չիմտիտէն Պապը Ալիյէ պաղը թէպլիղաթտա պուլունմուշ իմիշ։

—

Վէքիլը մալիմաթընա կէօրէ, Ֆրանսա թարաֆընտան իտիլէճէք հէր նէվ թէպլիղաթ վէ թէբլիֆաթա ճէվապ վէրմէյիպ Պապը Ալիյէ միւրաճաաթ իթմէսի լիւզումու Թունուզ Պէյլինէ պէյան վէ իսթար գըլընճաղ իմիշ։

—

Լա թէյրէթ կապէթասը տիւնքի իլավէսինտէ տէվլէթլերին թահրիրրաթը սախրէսինէ Պապը Ալի թարաֆընտան վէրիլէճէք ճէվապընը թէէխիր օլունտուղունու եազմըշ իսէ տէ, պու սապահքի վէքիլ պունուն թէէխիր օլունմայըպ պու կիւն կէօնտէրիլմէսի մէմնուլ իտուկինի պէյան իտէէօր։

—

Քիւրտիսթան ահվալինէ տարը պու կիւնքի վէքինտա պէր վէճհի աթի օգունմուշ տըր։

«Քիւրտիսթանտան կէլէն խաբէրլէրէ նազարէն, քիւրտիսթանը իրանիտէ Սիւլեյմանիյէ վիլայէթինին վալիզատէլերինտէն Ալի էքպէր խան Սիւլեյմանտան թէպրիզ ադիմէթ իլէմիշ տիր։ Միւշարիյէյէ՝ մէմուրիյէթինէ տախիր պաղը մանալար վէրիլմէքտէ տիր։ Էղճիմէլէ քիւրտլեր թարաֆընտան Ամրպատական վալիսիյէ պաղը միւզաքէրէ իտիլեճէքմիշ։ Պաղը րիվայէթէ կէօրէ, միւշարիյէյէ Ալի էքպէր խան՝ Սիւլեյմանիյէ վալիսի իլէ պէյնիլերինտէ իսթիֆաֆ պուլունտուղունտան, քէնտի իշլերինին թէսվիյէսի իչիւն թէպրիզ կիթմիշ տիր։ Մամաֆիհի պու ռիվայեթի զայիֆ տիր, զիրա քէնտի իշլերի իչիւն կիթմէք լազըմ կէլսէ, թէհրանա ազիմէթ իտէր իտի։

«Սիւլեյմանիյէ գրեամա տարը հիչ պիր ալամէթ վէ ասար կէօրիւնմէէօր, լաքին Սավճպուլաղ վիլայէթի վէ Սագըզ վէ Պանէ էհալիսի Շեյխ Իսպէյտուլլահը՝ մերիտի (թապի) օլտուգաբը հասէպլիլէ, մումայիյէհ Շեյխ Իսպէյտուլլահը վէ Եակուբ մախտումու Շեյխ Ապտիլ Գատէրին էմիրնէ մունթազիր տըրլար, վէ պունլար իթաաթ վէ գրեամ ճիհէթլերինտէն հանկըսընը թավսիյէ իտէրլէր իսէ զիբբ օլունան մահալլեր քիւրտլերի ֆիքրանճէրը տիրլեր (իթաաթ իտէրլէր։)

«Սիւլեյմանիյէ ֆէյզ ու պէրէքէթ տէրէճէի մաթլուպէտէ իսէ տէ, Սավճպուլաղ վէ Սագըզ վէ Պանէտէ կէչէն սէնէ ամաքիրը իրանիյէ թարաֆընտան վուգուտ պուլան խասարաթա մէպնի, գահթ ու ղըլա (գըթլըգ) հիւքմինի իճրա իթմէք տէ իմիշ։»

—

Թօրխանէ էնիւնէ եանայմըշ օլան իքի սէֆինէէ պիր գաչ կիւնտէն պէրու թօր վէ միւհիմմը հարպէյէ եիւքլէտիլմէքտէ իմիշ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Թարաֆը հագրէթը Շէհրիեարիտէն Ռուսիա Զարընը ճիւլուսունու թէպրիզ զինընտա Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտէն զաթը Ֆրանսա բաշա հագրէթլերի օլտուղունու վէքի եաղմըշ վէ ճէեէտէ Հավաչ տախի պու զաթը բէրաբէր բաշա հագրէթլերի օլտուղունու պէեան իթմիշ իտի։

Թահգիգաթը ախիրէեէ կէօրէ, ճէեէտէ Հավաչէին մալիմաթը սահիհ օլուպ, մէմուրիյէթը մէզքիւրէյլի իյիա իչիւն բէթէրսպուրկա հարէքէթ իտէն՝ ռէուֆ բաշա հագրէթլերի տիր։

—Շարգի Ռումելի տախիլինտէ պուլունան Ահէօլու Պուրկազընտա Բասկալիանըն իւչ կիւնիւնտէ տէ Ռուսիա պանտերասը չէքիտիյինի օրատան պլորը մալիմաթ իւզէրինէ Նէօլոյ կապէթասը եազըյոր։

—Թէրճմանը Հաբէրլէրը պէրաճէնա կէօրէ, պունատան ագտէմ նէյր օլունան թահսիլը էմվալ նիզամնամէսինտէ միւսերրահ պուլունտուղու վէճհ իլէ. էմվալը վէրկիսի պագայասընը վէրմէյէնլերին խանէլերինտէ պուլունան գիյատէ էշեալարընը ֆիրուխթը իլէ վէրկի պօրճլարընն իսթիհսալ օլունմասընա գաթիէն գարար վէրիրմիշ, վէ պու պապատէ կէրէք վիլայաթա վէ կէրէք տէվայրը պէյէտիյէ էվամիրը գաթիյէ իթա օլունմուշտրը։ Մեզքիւր կապէթանըն մալիմաթընա կէօրէ, վագթ ու հալլերի միսպիտ օլտուղու հալտէ վէրկիլէրինի վէրմէյէնլեր հագգընտա գարիպէն նիզամնամէի մեզքիւրէ թէվֆիգէն իհրանի մուամէլէյէ պաշլանաճաղ իմիշ։

—Ճումա էրթէսի կիւնքի Ամանոլ տա աթիտէքի ֆգրա օգունմուշ տըր։

«Թիֆլիստէ նէյր օլունան Մշակ էրմէնի կապէթասընըն պէյանընա կէօրէ, (քի պիզ տէ քէմալը իհմիրազա տէրմիյան իտէրիզ) հի քիմէթը Օսմանիյէ՝ էրմէնիլէրտէն մէսքիւն օյան վիլայաթ մէմուրիյինէ էմրլէր իրսալ իտէրէք, էրմէնիլէրին էլլինտէ պուլունան սիրահլարը ալմալարընը իչար իյլէմիշ տիր։ Մեզքիւր կապէթանըն իֆտէսինէ կէօրէ, պու թէտպիր՝ Անատօլուտան Օսմանը վէ Եունան հուտուտունա ասքէր սեվգ օլունմասընտան նէյէթ իտուպ, հիքիւմէթը Օսմանիյէ՝ Անատօլու գրթասընը պիսպիթիւն ասքէրսիզ պրագմագ իսթէմէսիկինտէն, վէ էրմէնիլէրին հարէքէթը խուսուսէթքարանէլերինտէն չիպհէլենտիկինտէն, քիւրտլերի սիրահլանտրմագտա վէ էրմէնիլերին սիլահընը ալմագտա տըր։

«Մշակ կապէթասը պու թէտպիրի չէտիտէն մուախէզէ իտէրէք պէյան քի, խուսուսիյէ «գօյունլար» թարաֆընտան պիր թարրուզ վուգուրընտան գօրգուլարդտա, գուրտլարը «չօպան» իթմէք հագգըզըգ տըր։

«Մեզքիւր էրմէնի կապէթասը՝ հէր հանկը հիւքիւմէթ օլուրսա օլսուն, էրմէնիլերին հէր վագթ հիւքիւմէթը մէչքուլայէ իշրաղը ըիայէթ իթտիքլերինի պէյան իթմէքտէ, վէ պու թէեապիրին՝ ամանալէր քիւրտլերի ֆիքրանճէրը տիրլեր։

Ամանիյէ եէրինէ կէչմէք օլան սիրահլը էրմէնիլերին թէմամըյա մահվրնա միւճէբը օլաճաղընը իսպաթ էլլէմէքտէ տիր։

«Էրմէնի ռէֆիդիմիզին նէթիճէսի քէլամ օլարագ պէյանընա կէօրէ, էկէր էրմէնիլէր հագգընտա զէրրէ գատար շիւպհէ օլուպ, սուրէթը մութլագատէ սիլահլարը ալընմասը իճապ իտէր իսէ, էվվէլա քիւրտլերտէն պաշլանըպ սօնրա էրմէնիլերտէն ալընմասը իտի։»

Տիւնքի վէքի պու պատէքի ֆգրայը Սնոմոլտան խիլասաթէն ալտրգատան սօնրա շու միւթալէաը պէեան իթմիշ տիր։

«Ճանիպը Պապը Ալիտէն պէօլէ պիր էմր վէրիլմիկինի պիզ նէ ըէմէն վէ նէ տախի զայրը ըէսմի օլարագ իսթիհսապը իթմէմիշիմ տիր։ Սնոմոլ կապէթասընընն պէյլէ հավատտա նէյր իթմէսի վէ հիչ տէյիլ իսէ պիր միւթալէա իլավէ իյլէմէմէսի չայանը իսթիզբապ տըր։»

—Մաէլմէնտունիյէ իչիթտիկիմիզէ կէօրէ, բրօթա վէ թէկրաֆ նազարը իզզէթ էֆէնտի հագգրէթլերինին էսէրը զայրէթ վէ իգտամաթը օլարագ, 16 կրամա գատար աղըրլըղը օյան կապէթալարտան 5 փարա բօսթա իւճրէթի ալընմադա պաշլամըշ օյտուղը կիպի, բօսթա իւճրէթինճէ էհվէնիէթ իչիւն տիկէր պիր թագըմ իսլահմէքտն տախի թանզիմ ու թէրթիպի տերտէմը միւզաքէրէ պուլունմուշ տըր։

Նազարը միւշարիւէյհ հագրէթլերինին իրսալ հիմմէթլերինտէն տօղայը այնէն պէեանը թէչէքքիր իտէրլիզ։

—Մէրճումի Զուլֆան Ապտիլ Ազիզ խանը վալիտէսինին գահվէճի պաշրը օլուպ, տօլանտըրըճըլըգլա մաղնուն օյան իւրքիալիճասան ազանը մուհաքէմէսի ալէնի օլարագ պու կիւն Ցերսաատէթ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տահիրէսինտէ բուլէթ օլունճաղմըշ։

—Մաէլմէնտունիյէ ալտրգրմըզ խապէրէ կէօրէ, Աւսթրիա-Մաճարիսթան վէլիի ահտը՝ Ս. Երուսաղէմտէ իճրա իթտիկի սէյահաթը էանասընտա, շէհրը մէզքիւր Աւսթրիա գօնսուլաթօսընը թէրճէմանը թորոսեան Յարութիւն էֆէնտիյէ՝ Գրբ. ոչ Դէլի նէշանընը պիր գըթասընը իթա էյլէմիշ տիր։

Բրէնսին պու իլթիֆաթը՝ էֆէնտիի մումայիլէյհին իյիա իթտիկի խըտմէթինէ պիր էսէրը թէշէքքիր օլմագ արզուսընտան նէշէթ իթմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրթական խորհրդական Մամիկոնեան Միքայէլ էֆ. մէշղուլիյէթինին քէսրէթինտէն տօլայը հէմ վարչական խորհուրդ ազալընընտան վէ հէմ Միլլէթ մէճլիսի ումումի ազալընընտան խսթիֆա իթմիշ տիր։

—

Մէարիֆի ումումիյէ մէճլիսի ազասընտան Յարութիւն Յարութիւնեան Յարութիւն էֆէնտի իչիւն պու կիւնլերտէ միւխթէլիֆ ռիվայաթ տէվէրան իտուպ, հաթթա պիր մէսէլէի թապիյէտէն (տպագրական) տօլայը հապս օլունտուղու տախի նէյր ու իլան օլունմուշ իսէ տէ, մէվսուգէն ալտրգըմըզ մալիմաթա կէօրէ, էֆէնտիի մումայիլէյհ՝ նամիզաճ իքէն կէչէն սալը կիւնիւ Մէարիֆի նազարը բաշա հագրէթլերի թարաֆընտան գիքր օլունան մէսէլէտէն ալտրգը տավէթ օլունարագ կիթմիշ, էյզահաթը լազմէյի վէրմիշ վէ էվվէլքի կիպի մահալը մէմուրիյէթինէ տէվամ իթմէքտէ իմիշ։

—

Ռումելի Հիսար քիլիսէսինին Ս. Սանդուխտ թաղիրի իւզէրինէ պաղը զիգըյմէթ էշեա իլէ պիր մրգտար ալթունը զայպ օլատուղու մալիմ միւշ։

Էշեաի մէզքիւրէնին պուլունտուղու վէ ֆագաթ թօհաֆ պիր թարզտա պուլունտրը մահալը մէզքիւրտէն խապէր վէրիլմիշ օլմաղլա, թաֆխիսաթը պէր վէճճի ցիր պէյան օլունուր։

Կէչէն ճումա իրթէսի կիճէսի սաաթ 2 տէ ատէմին պիրի՝ ֆէնէրսիզ օլտուղու հալտէ, կիտիպ չիմտիքի թաղական ազալարընտան Սըվաճը ցակոբ ազանընը գաբուսընը չայար։ գարու աչըրընա, եիզիտնիւ կէսթէրմէքիզին իչերիյէ տօղրու պիր էլ ուղատպա, պիր քէսէ տերունինտէ մէզքիւր աղբրըբգլարը (զարդ) թէսլիմ ետեր վէ պէրապէրինտէ տէ «Ր. Հիսարցիք» իմզալը բէք ֆէնա եազըմըշ պիր մէքթուպ վէրիր։

Մէքթուպը մէզքիւրուն պէեանընա կէօրէ, եչեաի մէզքիւրէ՝ իսթիֆա իտէն թաղ. խորհուրդընը ատենապետինի իթհամիթմէք նիյէթինէ մէպնի կէօյա գալարբրըմըշ իմիշ։ ֆագաթ պաշգալարընընն իւզերինէ չիպհէ օլունտուղունու վէ պունտան ֆէնա նէթիճէյէր հուսուսէ կէլէճէկլինի ֆարգ իտինճէ, ղարաղարընը տիկէր պիր միւնասիպ վագթտա ալագ իւզրէ, պէօյլէ կիզլի պիր թարիգլէ եչեաի մէզքիւրէյի իտտէ իթմէյի միւնասիպ կէօրմիշլեր իմիշ։

Լաքին պունտան էվվէլ պու պապատէ երնէ Ռումելի Հիսարընտան ալրգ տերճ իթտիկիմիզ թաֆիլաթա կէօրէ, մէզքիւր եչեա մեյատնտա օլմայը։ գավի պիր մահֆազա իչինտէ պուլունմագտա վէ անախթարընը տա ատենապետ սագլամագտա օլտուղընտան, եչեաի՝ նա՞ըլ օլուր տա եչեաի մէզքիւրէյի ֆէնա պիր նէյէթէ մէպնի էերինտէն գալըրըմըշ օլուր։ Զաթէն եչեաի՝ մէզքիւր աղբրըբգլարընն նէրէտտէ պուլունտուղունու տա պիմէզ իմիշ։

—

Մաէլմէնտունիյէ իչիթտիկիմիզէ կէօրէ, Ցերսաատէթտէ վէճհ մէյտանընտա պուլունան միլլէթտաչարրմըզ՝ նալպանտեան Ալէքսան աղանը թէշվիգ ու թէրղիպկյէ, Միացեալ Ընկերութիւնա պիր շիւպէ թէշքիլ իտիլա շիմտիլիք 50 հիսսէտէն իպարէթի օլան պիր ճէտվէլը էսամիյի մէզքիւր ընկերութիւնը Ցնօրէն Ժողովնա իրսալ իթմիշլեր տիր։

Մումայիլէյհիմ միլլէթտաչարրմըզ՝ մէզքիւր հիսսէտարլարընը սայրընը կիւնտէն կիւնէ արթըրմաղա չալըշըպ, պու սուրէթլէ մէզքիւր միւֆիտ ընկերութիւնը տերէօհտէ իթտիկի թէչէպպիսը խայրա, եանի էրմէնիսթան վէ կիլիկիատաքի միլլէթտաչարրմըզընը թահսիլի իւլում վէ մէարիֆինէ մուավէնէթ իթմէկէ չալըշտրգլարընտան, չայանը մէհհ ու ութիպիշ տիրլեր։

ԻԽԹԱՐ

Ճէբիրէէ Հավաչէին կէչէն կիւն էրմէնիլեր ալէյհինտէ եազընը պիր պէնտի բաթրիգխանէ թարգմանտան վէրիլիպ պու կիւնքի ճէբիրէտէ կէօրիւնէն պիր իյդահ նամէ իչպու կապէթամընը սօն սահիֆէսինէ տերճ օլունմուշ տըր։

ԻԽԹԱՐԸ ՄԱԽՕՈՒՍ

Մաոխտ պէնտլէր նէյր իտէրէք թիւրքիա վէ խուսուսիյլէ Ցերսաատէթ էրմէնիլերի ալէյհինտէ պիր թագըմ թիւրահաթտա պուլունան Գրիգոր էֆ. Նիկողոսեանցընն նէ այարտա պիր քիմսէ օլտուղընը պունտան ագտէմ կապէթամըզտա միւնտերիճ ՇԳիր գաչ մէգտա իլէ իսպաթ իթմիշ իտիր։

Մումայիլէյհ հագգընտա Մէջհայոսպանտէ կէօրտիւկիմիզ իքի պէնտի տախի եաբընքի նիւսխէմիզէ նագլ իտէրէք անընն նասրլատամ օլտուղընը օգուսյանարբրմըզա էյիճէ անլատրբրը՝ վէ էյճաղը թագտիրինտէ պու պապատէ իլէ ռուտէ տէ պիր պէնտը մախսուս եազաճաղըմըզը պէյան իտէրիզ։

ԽՐՈՒՄԻՐ ԱՇԻՐԷԹԻ

—

Պու քէրբէ Ֆրանսայ օրտուսունն Թունուզ հուտուտունու թէճավուզ իթմէսինէ սէպէպ կէօսթէրիէն Խրումիր աշիրէթինին ահվալի հագդնտա Բարիզտէ վադը էլինէի Շարգիյէ մէքթէպինտէ լիսանը Արապկ մուալիմի Մ. Լաբպօնա Թարաքնտան ադթիպ քի մալիմաթը թաֆսիլկէ իթա օլունմանը տբր.

«Խրումիր վէ Ուշթէթա աշիրէթլէրի սէնաաթլա մէէլուֆ օլմայլպ, հայվան պէսլէմէքլէ մէշղուլ տբրլար։ Պու գապիլէրը Ամերիգանը էէրլիէրի օլան Պերպէրիլէր տիր վէ Շահյէ լիսանընտա թէքէլլիմ իտէրլէր։ Աշխարը մէզքիւրէ գարիյէէրինին մէնզարէսի զայէթ ֆագիր տիր։ Խանէլէրի աղաճ տալլարը վէ չամուր վէ թաշ իլէ ինչա օլունմուշ տբր, եալնընշ Շեյխլէր օլուգճա մունթազամ խանէեէ մալիք տիրլեր վէ հայվանաթ իլէ պէրապեր օթուրուրլար։ Պէտէվի Արապլարընն չատրլարընտա հավա սէրպէսթճէ իչլեր օլտուղունտան, չատրլար խանէլէրտէն զիյատէ հրֆզը սրհէթէ միսահտ տիր։ Հէր պիր գարիյէտ պիրեր ճէմիյէթկեահ պուլունուպ, աշիրէթ խալգը օրատտա թօքլանարագ մէնֆիի ումումիյէէրի իւզերինէ միզաքէրե իտէրլեր։

«Պու աշիրէթլէրտէ ղինա վէ սուի, ախլագ ասլա թէճվիզ օլունմաղ իսէ տէ, գատրնլարընն հալի սէրպէսթ օրմայրպ հայվան կիպի ալընընը սաթըլըրլար։ Պիր գատրնտուլ գալտրդը հալտէ զէվճինին ագրապաբ՝ միհրը միւճճէլ (տինը իսլամճա նիքահ հալլ վէ լաղվ օլունունճա գատրնա իթա վէ թէճտիյէսի լազմ կէլէն մէպլաղ) վէրմէքսիզին անընն իլէ նիքահ օլուր վէ եախստ պիր պաշգասընա սաթապիլիր։

«Խրումիրլէր եահուտի գըզլարը իլէ ագը իզտիվաճ իթմէկլեր. մէկէր քի եահուտի գըզը քէնտի մէզհէպլէրինի գապուլ իթսին։

«Խրումիրլէր՝ եօլճուլարը վէ քէնտիլէրինէ իլթիճա իտէնլէրի մուհաֆազա իտէրլեր. թասմլարը էքսէրիյա գուսգուս տբր։ Մէմլէքէթլէրինին հավասը միւթէտիլ օլտուղունտան, հէր նէվ մէյվէ վէ էզճիւմէ զէյթին վէ իւզիւմ վէ ինճիր պէրեքէթլի տիր։

«Ապտուլլահ Պինը ճէմել նամ պիր մէրաապիլէրինին (պիր նէվ Յէֆրիզ) մէզարընա հիւրմէթը մախսուսէսէ պուլունուպ, օնուն րուհանիյէթինտէն իսթիմատ իտէրլեր վէ հաթթա օնու մէմլէքէթլէրինէ համի (պաշտպան) ատտ իտէրլեր։

«Մուգատտէմա խրումիրլեր՝ ճէզայիր պէյլերինին զէյրը իտարէսինտէ պուլունան աշիրէթլեր իլէ բէք չօգ տէֆա գավկա իտէրլեր իտի, վէ հալա տախի ճէզայիրլի էվլատը Նիհատ աշիրէթլերին գաբիյէլերինէ թէճավուզ իլէ եաղմակիրլիք իճրա իտէրլեր. մահէզա Թունուզ Պէյլինին խրումիր աշիրէթինի զապթ ու բապթ թահթընտա պուլունտուրմագ իւզրէ սուրէթը քիֆայէտսէ նուֆուզբէօգտրը, զիրա պունլարը տահրէի իթաաթտա պուլունտուրմագ իչիւն պիր գօլ օրտու լազըմ տբր։»

ԹՈՒՆՈՒԶ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

—

Պապը Ալիին Թունուզ մէսէլէսինէ միւտախէլէսինտէ Ֆրանսատա օգրատրը միւչքիլաթընը իյզահ իթմէք իչիւն Մէ-ֆօր ազ Մարսէյլ կազէթասը պիր ֆըգրա եազմըշ օլտուղունտան, քէմալը իհթիրազլա ֆըգրաի մէզքիւրէեի պէր վէճհը զիյր տէրճ իտէրիզ.

«Սթամպօլտան պիզէ (Ֆրանսաեա) տօղրու պիր՝ թէճրիւպէ պաղօնը աթըմըշ տբր։ Զաթը Շահանէնին պաղը վիւքէլսաբ՝ Թունուզ Պէյլինի ազլ իսիպ, եէրինէ խայրէտտին բաշայը նասպ իթմէք նիեէթինի կէօսթէրիյորլար։ Վագտա խայրէտտին բաշա՝ կէրէք Թունուզտա ըէխի վիւքէլա վէ կէրէք Սթամպօլտա սատրազամ օտուղու վագթ մէմէքէթիմիզ (Ֆըրանսա) իչիւն թէվէճճիւհ վէ մուհապէթ իպրազ իթմիշ տիր, լաքին բէք ազ իհթիմալի վար տբր քի Ֆրանսա՝ Պապը Ալիին Թունուզ էմարէթի իշլերինէ հեր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլսուն միւտախէլէ իթմէսինէ միւսատտէ իթսին։ Հագիգաթը հալտէ ինկիլիզ գօնսօլոսը Մ. Վուտըն թազերիգի իւզերինէ, 1870–71 մուհարէպէսինին էրթէսի կիւնիա Պապը Ալիին Թունուզտա սահիպ օլմագ իսթէտիկի հուգուգու հիւքմրանիլի Ֆրանսա ասլա թանըմամշ տբր։ իմտի պալատէ զիբր ալունան թէճրիւպէ պաղօնը տիւնեանընն էթարաֆընը կէզտիքտէն սօնրա բաթլյաճագ տբր։

«Լաքին պու ֆիքրի թիւրքիանընն խաթրընա պրագան էֆքարը անլամագ գօլայ տբր։ Թուրքիա՝ Թունուզտա Ֆրանսանընն հըմայէսինի վէ տահա զիյատէ Թունուզընն զապթընը միւմքին օլտուղը դատար մէն իթմէք իսթէօր։ Պու նիյէթէ մէպնի, տէվլէթը միւշարիլէյհա՝ Մոհամմէտ—էլ—Սադը (չիմտիբի պէյ) աղլ իթմէք ֆիքրինտէ տիր։ Ֆրանսայա պու պիրինճի պիր թարզիյէ տիր։ Թուրքիա՝ միւշարիլէյհ Պէյին եէրինէ տէ խայրէտտին բաշայը նասպ իթմէք ֆիքրինտէ պուլունույօր, զիրա բաշի միւշարիլէյհի Ֆրանսայա էն սէվկիւլիւ զաթ զանն իտիյօր։ Իշթէ պու տա իքինճի պիր թարզիյէ տիր։ Պու իքի վասէթա իլէ Թուրքիա՝ Ֆրանսայը թէսքին իթմէք, վէ Թունուզ էմարէթի իւզերինտէ քէնտի հուգուգունը ալշըգտան աշըղա Ֆրանսայա թանրթարմագ իւմիտինտէ տիր։ Պու չէյլէր չիւպհէսիզ բէք ալա թերթիպ օլունմուշ տբր, լաքին պիր չէյէ եարամայճագ տբր։»

(Մնամպուլ)

ԱՐՆԱՎՈՒՏԼՈՒԳ ՀԱՎԱՏԻՄԱԹԸ

—

Շու սոն վագթընտա Արնավուտլուգտա զուհուրա կէլէն պաղը մէդալիի մալիմէյէ տիր պու կիւնքի Վ-էֆ կազէթասընտա աթիտէքի իլանը դէսմի օգունմուշ տբր։

Վ-էֆ կազէթասընընն 18 Նիսան (ապրիլ) սէնէ 97 թարիխլի վէ 1986 Նիւմերօլու ճումա իրթէսի կիւնքի Նիւսխէսինտէ Մէ-ֆօր կազէթասընտան նագլէն միւնտերիճ պուլունան պիր պէնտտէ (1) տէվլէթլու Ցէվրիշ բաշա հաղրէթլերինինՍթիմեա կէչիտլերինտէ թէհաշշիւտ իտէն Արնավուտլար իւզերինէ հիւճում իլէ Բիւրզերինէ տուխուլէ մուվաֆֆագ օլտուղու վէ պու միւճատէլէտտ Արնավուտլարտան 1400 գատար մագթուլ վէ մէճրուհ վուգու պուլուպ, 3000 էսիր վէ 7 գըզթա թօք վէ քիւլլիյէթլի էսլիհա վէ միւհիմմաթ ախզու զապթ իտիլտիյի վէ միւշարիլէյհէն իրէք վէ Բրիչթինա վէ Եագօվատա տախի ասայիշի իատէ իթմէք իւզրէ ասքեր սէվգ իթտիյի վէ քէնտիլերի Կուսինաը Ալի բաշայը թահթ էլ հըզզ իթաաթտա պուլունտըրմագ իչիւն Կուսինայա կիտէճէյի վէ Իսքիւպ ճիվարընտա Արնավուտլար իլէ ասքեր պէյիտնտէ տախի քիւչիւք պիր միւճատէլէ վուգու պուլտուղու վէ Սէլանիքտէն իսքիւպէ վէ Շգօտրատան քէօսմէյէ ասքեր սէվգ իտիլտիյի մուհարբեր տիր։

Մէ-ֆօր կազէթասը պու թաֆսիլաթ վէ մալիմաթը ներէէն ալմըշ իսէ եանընշ ալմըշ օլտուղունտան, պէյանը հագիգաթը հալէ իպթիտաբ օլունտու։

Շեօյլէ քի, էսէրը իֆսատաթ վէ իղֆալաթ իլէ հարբէքաթընամերզիյէէ ճիւրաթ վէ էհալի հագդնտա մուամէլաթը ճէվրիյէէ միւճասէրէթ իտէն պաղը Արնավուտլարա իճրան նասիհաթ վէ տաիրէէրիզդաբէրիյէ տավէթ իթմէք իւզրէ միւշարիլէյհ Ցէրվիշ բաշա հաղրէթլերի օլ թարաֆա կիթմիշ օլտուղը հալտէ, իւսքիպտէն Բիւրզերինէ ազիմէթի էնատտա Սթիմեէ պօղազընտա թօքանմըշ վէ տէֆթալա իտիլէն նէսայիհի իսղալ իթմիմիշ օլան պաղը քէսան՝ միւշարիլէյհ հաղրէթլերինին բիֆագաթլարընտաքի ասաքիրը Շահանէ իւզերինէ աթէշ իթմէկէնէ մէպնի, ասաքիրը Շահանէ թարաֆընտան տախի զարուրի վէ մէճպուրի մուգապլէ օլունարագ պունլար տաղտըլըրը, վէ պու միւճատէլէտտ ասաքիրը Շահանէտէն 3 չէհիա վէ 15 գատարմէճբուհ վուգու պուլուպ էօթէքիլերին տախի 50 գատար թէլեֆթաթ օլտըղը թախմին իտիմէքտէ պուլունտըղը վէ 50 գատար տախի հայեէն (սաղ) տերտէսթ իտիլտիյի վէանլեր տէ չօլուգ չօճուգ մագուլէսինտէն պուլունտուղունտան սալը վիրիլտիյի վէ միւշարիլէյհ հաղրէթլերի անտէն սօնրա Բիւրզերինէ պիլա վուգուաթ տախիլ օլուպ էհալի թարաֆընտան քէմալը մէհունէյէթլի պիլ իսթիգպալ կէրէք Բիւրզերինճէ վէ կէրէք մահալը սարիրէճէ մուխիլը ասայիշ պիր հալ օլմատըղը իշարաթը ըէմայիտ իլէ միւսպէթ վէ միւթէպէյիեան պուլունմուշ տբր։

Զաթէն հէր գավմ իչինտէ պաղը ույղունսուզ ատէմլեր պուլունմասը թապիի օլուպ, Արնավուտլարտան տախի պէօյէ հարբէքաթը նամէրզիյէէ թէչէպիւս իտէնլեր իֆսատէ գարբըմշ պիր մէգտար սէպիքմազզանտան իպարէթ օլտուղու վէ պունլարընն պու հարբէքաթընտանԱրնավուտգավմը նէճիպի (աղնիւ) տախի մէճմուն օլմայրպ պիլաքս չու հալլերինէ ճանլերի սրգըլտըղընտան թէէտիպլերինտէն մանհուզ օլտուգլարը (սէվինտիքլերի) մէվատտը մալիմէտէն տիր։

Շիմտի էսէրը չուրիշ գալմամշ տբր, վէ մէղքիւր Մէ-ֆօր կազէթասընն տէտիի կիպի էշլէ Ցէրվիշ բաշա հաղրէթլերինին իլերիյէ կիթմէք իչիւն պաշգա պիր թերթիպ վէ թէչէպիւսիւ եօգ տբր։

Արնավուտլարտա թօք օլմատըղը ալէմին մալիմիւ իքէն, պունլարտան էօյլէ 7 թօք վէ քիւլլիյէթլի միւհիմմաթ ախզու զապթ օլունմուշ տինիրմէսի վէ էանի միւճատէլէտտ 50 քիչի թուրթուլմուշ իքէն, 3000 քիչի տերտէսթ իտիլմիշ տէյու ըիվայէթ իտիլմէսի վէ 50 գատար վէֆիյաթընն 1400է չըգտրըլմասը բէք միւպալաղալը ըիվայաթը քեռազիպէտէն օլտուղու կիպի, միւշարիլէյհ Ցէրվիշ բաշա հաղրէթլերինէ միւթէնէֆֆիզան վէ բուէսա իլէ էհալի ֆէվճ ֆէվճ հեր վագթ տաիրէէ ինգրյատքէարտտէ պուլունբագլարընը վէ տէվլէթէ սատագթատան հիչ պիր զէման այրըլմայրպ պատէմա տախի այրըլմայճագլարընը վէ խիլաֆը մէրզիլերի հարէքէթտէ պուլունանլար քէնտիլերինին տախի մէնֆիուրու պուլունտուղունու պէյան իթմիշլեր տիր։

Միւշարիլէյհ Ցէրվիշ բաշա հաղրէթլերինին պէրվէճհը մուհարբեր պաշգա պիր հարէքէթ վէ նիյէթտէ օլմատըղը վէ Կուսինաը բաշա տախի աստրգատան վէ էվամիրի տէվլէթէ միւնգատը համիյէթմէնտանտան օլտուղու հալտէ, մուամիլէյհին թահթը իթաաթտա պուլունտուրմասը իչիւն միւշարիլէյհ Ցէրվիշ բաշանընն կուսինայա կիտէճէյինէ տախիր օլան ֆրգրա տախի սրրթ ադրճիֆտէն տիր

Պէօյէ միւպալաղտի քեամիլ թահթընտա վէ պիր ըէնկը տիկերտէ մէզքիւր Մէ-ֆօր կազէթասընն վուգու պուլան նէշրիյաթը ղայրը սահիհէ վէ ճճիպէսինին թէէմինի էֆքեար իչիւն թասհիհի լազըմէտէն կէօրիւլմէքլէ պէէանը հագիգաթը հալէ իպթիտաբ օլունտու։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

Վ Ա Ն

Վան մուխպիրիմիզտէն կէլէն մէքթուպ տբր.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՕՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

—

Վան 1881 մարտ 11/23

Թերեւ ձմեռուան մը յաջորդող ներկայ գարունը թող իւր ի բնէ սիրուն տեսքն՝ մի ուրիշ պարագայ ունի, որ զինքն առաւել սիրելի կընծայէ հասարակաց։ Աշնան իյած ցանքերու սքանչելի բոյսն է այդ՝ որ ոչինչ ՁԱասեալ ի ձմրան, կանանչազարդ կը փայլի արջնաթոյր հողին երեսը։ Ծաղզվրդեան սիրուն ուրախ է, լի է յուսով ապագային համար. ուստի շատ ուրախ կը տայ ողջոյն ներկայ գարնան։ Հայաստանի Օուրհանդակն ալ շատ ուրախ պիտի լինի, եթէ ժողովրդեան գեղեցիկ ակնկալութեանց իրացումն թէ՛. Էֆֆէնտի արգոյ ընթերցողաց հաղորդելու բաղդն ունենայ յապագային։ Բայց դժբաղդաբար այս մի քանի օրեր արմտեաց գընոյ վերայ 1/5 ատիճան թանկութիւն մ'աւելցաւ, որով ի զուր կը ՁԱասի ժողովուրդը, վասն զի մարտի սկիզբին ձայն եղաւ թէ դրամներն բոլոր ողջ արժէքի պիտի վերածուին, այսինքն ոսկին որ այժմ 168 ղուրուշի անուանական գին մ'ունի հրապարակի վրայ, 100 ղրշի պիտի սկսի չըՁարերել. այս պատճառաւ հացատեարք կամ հացավաճառք դրամոց տարբերութիւնը հաւասարակշռելու պատրուակաւ յաւելում մի բերին արմտեաց գնոյն վրայ և դեռ չը վերուցին, թէև դրամք չինկան, և թէև չգիտցուիր ալ թէ ե՞րբ կամ երբէք պիտի իյնա՞ն։ Բաց ի դմանէ ուրիշ պատճառ պէտք չէ ենթադրելայս յանկարծական փոփոխութեան զոր ունեցան արմըտիք իրենց գնոյն մէջ։ Ըստ մեզ քաղաքապետութիւնը պարտաւոր էր այսպիսի փանաքի պատրուակներով չթողուլ որ կենաց առաջին պիտոյքն այս օրինակ կամայականութեան ենթարկուի, բայց ափսոս որ այսպիսի կէտերու վերայ ուշ դարձնել չկայ այստեղ. եթէ առանց պատճառի հացատեարք յանկարծ սկսին 4–5ական թանկ ծախել հացերնին, ոչ ոք կայ որ հետաքրքիր լինի. կառավարութեան ոչ մի ճիզը պարտաւոր չհամարիր զինքն այդպիսի պարագայից մէջ ժողովրդեան շահը մտածել։ Եթէ այս տեսակ մասնաւոր պատճառներ չլլան, ցորենին չափը որ այժմ 3 1/2 մէճիտ եղած է, մինչև 2 մէճիտի իջնալու հաւանականութիւն կայ նախ քան հնձոց քաղուելը, իսկ այն ատենի գինը շահմը չկայ այժմէն ենթադրել, մանաւանդ թէ դիւրին ալ չէ։

Կ. Պոլսոյ սուլթանական որ նախորդ շաբաթ Վան հասաւ, ամենեին Հայերէն լրագիր չը բերաւ իւր հետ բացի Ա-ԷՄՔԷԷ և Ա. Մ՚ՈՒԼ ամսաթերթէ. իսկ տաճիկ և եւրոպական թերթերն եկան ըստ կարգին։ Այս շաբթուան սուրհանդակն ալ միայն եռ մնացած Հայ թերթերն բերաւ, իսկ նոր հայ լրագիր բնաւ չկար ճիշդ նախորդին պէս։ այս տարօրինակ դէպքը որ կրկնուեցաւ երկու կարծեաց տեղի տուաւ, նախ՝ թէ կ. Պոլսէն մասնաւոր դիտմամբ այսպէս կը խրկուին, երկրորդ՝ թէ այս տեղ վար կը դրուին միևնոյն դիտումով։ թէ ո՞րն է շիտակը յայտնի չէ։

Մարտ 6ին հեռագիրն Ռուս. փոխ. հիւպատոս վսեմ. Գ. կամարակաների գունժեց Զարին մահը, յորմէ անմիջապէս յետոյ թուրք, Պարսիկ, Անգղ և Ռուս դրօշակներն մինչև ձողերնուն կէսը հանիւ բարձրացուցած՝ քաղաքական սուգ հրատարակեցին երկրին մէջ։ Բերդին վրայ թնդանօթներն ալ սևով պատեցան և պաշտօնական մարմիններ աճապարեցին վսեմ. Գ. կամարականին ցաւակցութեան

ԼԵԶՈՒԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԳԱՏԱՍԽԱՆԻ ԱՌ ՏԷՐ Բ. Պ. ՔԷՉԵԱՆ ԶԻՆՈՐՈՑ ԴՐՍԲԱՐԻՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ

(Շարունակութիւն թիւ 1102)

Մեր բարեկամն, յետ յիշելոյ զՀ. Այտընեան և զՔ. Պատկանեան, կը յարէ. «Կրնամ նաև յիշել Ֆրանսացի մի նշանաւոր լեզուագիտի վկայութիւնն, որոյ խօսքերը կը յուսամք թէ մեր դրաբարմոլաց պիտի յիշեցնեն հին աշխարհաբարներու գոյութիւնն ուրանալու ոչ միայն անտեղութիւնն, այլև լոկ ազգային փառասիրութեան տեսակէտով, նաև վնասակարութիւնը։» Թողլով առ այժմ զՀ. Այտընեան, լսենք զՊատկանեան և զՖրանսացի «մի նշանաւոր լեզուագան»։ Ահա բանք Բ. ի Պատկանեան. «Հայոց ժողովրդային բարբառները սա նկատմամբ ևս կարևոր են որ բազմաթիւ բառեր կը դնեն մեր առջև զոր հին գրական լեզուին մէջ չեմք գտներ։ Մխիթարեանց մեծ բառգիրքն այդ բառերէն 700ի չափ կը պարունակէր։ Զմիւսնոյ մէջ հրատարակեալ բառարանն այդ բառերէն հաւաքած է 6000ի չափ, որք նոր Հայերէնին մէջ միայն կրնան գտնուիլ։ «Մինչև ցայս վայր, որպէս տեսանեն ընթերցողք, հին աշխարհաբարներու գոյութեան յիշատակութիւն ամենևին չկայ, այլ ասէ միայն թէ այժմու աշխարհաբարք կարեւոր են, վասն զի ունին շատ բառեր որ չկան ի գրաբարի. որպէս՝ 700 բառքն ի յաւելուածի Հայկազեան բառարանին, և մանաւանդ 6000քն ըստ Միւռնոյ բառարանին Տ.ք. Ի. Բիկսի։ Զայս բառարան մեծ գովութեամբ կը յիշէ նաև նոյն ինքն Քէչեան, մեղադրելով զգրաբարեանս, որ «անտեսարած են, բայց մի օտարազգի Հայագէտ հաւաքած է աշխարհաբարի բառական հարստութիւնը մի բառգրքի մէջ որ վերոյիշեալ (Այտընեան Հօր) տասն կէտերէն առաջին երկուքին (բառերու և բառերու ձևերու) մի ճոխ ապացոյց կրնայ համարուիլ։» Որպէս զի տեսնեն ընթերցողք թէ ինչ են այն 6000 բառք զորս այնպէս պարծելով կը յիշէն Պատկանեան և Քէչեան իբրև յատուկ աշխարհաբարի միայն, օրինակենք զառաջին էջ անուանի բառարանին. «Աբբացի, Աբրացու, Ադապ, Ազաուել, Ազատլամա, Ազատչէք, Ազդքշել, Ազդըն, Ազմիշ ըլլալ, Սթ մէյտանը, Աթէչպէօճէկի, Աթլազ, Աթմիշ թուքմիշ ընել, Աժան, Աժել, Աժընկեկ, Աժընալ, Աժտեր, Ալ, Ալաճա, Ալէսվիյէ. Ալէստա, Ալէֆ, Ալբեսովիշ ընել, Ալբանը ըլլալ, Ալբանչ, Ալբիվերիշ, Ալբաբրմիշ ընել, Ալթիւսթ, Ալուր, Ալէլի, Ախ ընել, Ախարէթ, Ախբնոը։» Բովանդակ բառարանն է այսպէս. կայ էջ ուր երկու բառք միայն Հայերէն են։ Ցեռան ուրեմն ընթերցողք թէ ինչ է աշխարհաբարի հարստութիւնն ընդ որ կը պանծան այս երկու գիտուն աշխարհաբարեանք, Պատկանեան և Քէչեան։ Պատկանեան կը յուսայ նոսա. «այս աշխարհաբարներու ուսումնասիրութեամբն մի օր հասկնալ Դրիդորի Մագիստրոսի գործերն, յորս հարիւրաւորներով կը վիտան այնպիսի բառեր, որք, իրենց Հայկական երեւոյթին հակառակ, այսօր կատարելապէս անհասկանալի են մեզ։» Թուի մեզ թէ վայրապար է յոյս այս Հայազգի գիտնոյն, քանզի յայնմ վտանգաւոր ժամանակի յորում կ'ապրէր Մագիստրոս՝ դիտմամբ հնարուած էին այն անլուր բառք, զորս ի կիր արկանէր Մագիստրոս յորժամ ունէր հաղորդել կարեւոր ինչ առ որդին իւր և առ այլս ոմանս որք միայն գիտակ էին ծածուկ նշանակութեան այն բառից։

Լսենք նաև զՍպէլ Հօվլաք։ Հօվլաք զհին ժամանակէ հայերէնին նախ քան զԵ. դար սաստկի միայն ասէ. «Հայ լեզուին հին վիճակին վրայ խոսքիչ բան գիտեմք, դիխաւորապէս դասական հեղինակաց մեզ կտակածը միայն։ Այս առաջին ժամանակամիջոցը վերացաւ Քրիստոսի թուականին Ե. դարուն սկիզբը։ Դասական հայերէնի ժամանակն այդ դարէն կը սկսի մեսրովպ, յայնժամ կը հնարէ Հայկական այբուբենը։» Յետոյ յիշելով յաջորդ 7 դար, այն է Ե.էն մինչև ԺԲ., ասէ. «Հայ լեզուին ոսկեդարը գրեթէ 700 տարի տևեց, և միայն ԺԲ. դարու սկիզբը վերջացաւ։» Զայս 700 ամեայ և աւելի նոր ժամանակէն ասէ. «Աշխարհի բարբառները բաւական բազմաթիւ եղան, և մին ի նոցանէ Արարատեան գաւառինն՝ անմիջապէս գրական լեզուի վիճակն հասաւ։ Այսօր իսկ հայերէն աշխարհաբարք բազմաթիւ են, և սեալ մի կը լիսի իբրև գրական լեզուի ռամկերէնները նկատել զայնս։ Ընդհակառակն, գրական լեզուն մի որոշ կերպարան ստացաւ, և արդի աշխարհաբարք հին աշխարհաբարներու նորագոյն ձևերն են և եթ։» Զուսիմք զրուն գործ Հովլաքայ, կը հաւատանք սակայն թէ հաւատարմութեամբ թարգմանուած է այս մասն զոր կը բերէ բարեկամ մեր։ Սպէլ, Հօվլաք արդարև երևելի լեզուագան է, բայց նախ՝ գիտութիւն նորա զՀայերէնէն թերի է յոյժ, քանզի կը կարծէ թէ Հայերէն լեզուի ոսկեդարն Ե. դարէն սկսաւ և տևեց մինչև ի սկիզբն ԺԲ. դարու, մինչ գիտեմք թէ ոսկեդէն դար լեզուին մերոյ չանցանէ այսր քան զկէս Ե. դարու։ Երկրորդ, ասել Հօվլաքայ թէ «Հայոց աշխարհիկ բարբառները բազմաթիւ եղան,» կ'ակնարկէ համեմատութեամբ նորագոյն ժամանակ, այսինքն Ե. դարէ մինչև ԺԲ. դար, ուր խնդիր մեր՝ «մի հնագոյն բարբառի, կամ հնագոյն բարբառներու խմբի խնդիր է, այսինքն այնպիսի աշխարհաբարի կամ աշխարհաբարներու որ, ըստ կարծեաց բարեկամին մերոյ, «համագոյակից» էին դրաբարի, նա մանաւանդ հնագոյն քան զնա, ուստի և բազմօք յառաջ քան զԵ. դար. սակայն Հօվլաք ասէ յայտնապէս թէ «Հայ լեզուին ՁԻն վիճակին վրայ թիստ քիչ բան գիտեմք գլխաւորապէս դասական հեղինակաց,» այսինքն Ե. դարու մատենագրաց, «մեզ կտակածը միայն։» Ապա ի զուր է նաև կոչել մեր բարեկամին զՀօվլաք ի վկայութիւն թէ «Հայոց միայն հնագոյն աշխարհաբարներ ունեցած են» Թուի թէ Տէր Քէչեան ունի մեծ կորով, որպէս յամենայնի, նոյնպէս յընտրել յարմարագոյն վկայութիւնս ի պաշտպանութիւն իւրոյ գաղտնի

Պաշտպան ոչխարհաբարին, որոյ փաստք անսպառ են, ուսուցանէ մեզ նոր լեզուաբանական ճշմարտութիւն։ «Լեզուաբանական ճշմարտութիւն է թէ,» ասէ, «ազատաղում՝ ինչ ինչ պարագայից մէջ յառաջադիմութիւն մի է լեզուաց նկատմամբ. ճշմարտութիւնս զոր Գարագաշեան յետինն պարտի լինել անդիտանալոյ։» Գարագաշեան, ընդ Մաքսիմլէրի, գիտէ «տակառ կորուստ» (տէբէրիման), «այլակերպութիւն հնչման» (պրաբասիօն ֆոնէթիք), «տակառ զարգացումն» (տէվլօբման) ի յօրինման լեզուաց. այսինքն թէ բառք և քերականութիւն լեզուաց կազմուած են տակառ կորստեամբ և փոփոխմամբ բառից և ձայնից և յաւելմամբ ձևոց բառից և մասանց բանի։ Այսպիսի տակառ փոխումն փոքր ի շատէ տեղի ունի միշտ ի լեզուս որ յաճման են։ Զորօրինակ, հնդեւրոպական նախնական բառն ոտ(ի—ուտ)ոտ (երկու ոտս) եղած է Ամանաքրիներէն՝ վիշտիկ, Գունարէն՝ իքադի, Լատինէրէն՝ վիշինդի, սաքսոնէրէն՝ գվենքի, հայերէն՝ քսան։ Ո՞վ կը պնդէ թէ աղաւաղումն են այս փոփոխմունք, և թէ պարտ է դարձուցանել զնոսա ի նախնական ձևն։

Բայց ո՞ր լեզուաբան կը պնդէ թէ Հայք աղաւաղեալ ինչ բառ, որպէս ախպար, ծառ՝ ի՝ ճամբայ, պարարն պահել այնպէս, զոր ոչ ոք աղաւաղումն յառաջադիմութիւն է. դամ՝ որ լեզուաբան գիտելով թէ դիկ վերլուծական կարգ Հայերէնին փոխակ է յաշխարհաբարն թէ Դուրանեան, չասյ խրատ Հայոց, գարձուցանել զայն միասանգամ ի վերլուծական։ Արդարև պաշտպանն սկզբան աղաւաղման ջերմութեամբ պնդէ թէ Դուրանեան կարգ աշխարհաբարին չէ յաղթեցուցեալ Թուրքերէնին այլ ի քանի, քայց զբոմանէ յետոյ։

(Շարունակելի)

Ա. Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ՕՐ ՍԻԼՎԻՈ ԼՈՒՍԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԱՅԺՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

(ԴՈԿՈՎՈՅԻ ԳԱՂՈՒՆԱՅԻՆ)

ԱՌԹԻՒՆԵՐՈՎ

ԱՌԱՔԻՆԱԿԱՆ ԱՅԳԱՆՈՅԹԻՆ

(1097 ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ)

Ամերիկա ամենայն ազգերու մեջ ամենաշատ ոսոխներ ունի։ Ամերիկան ինքն ալ ոսոխներ ունի։ Ամերիկան ինքն ալ ոսոխներ ունի։ Ամերիկան ինքն ալ

թարաֆքնտան խոթիգպալ օլունմուշ տրը։ Միշարիլեյհ մուվասէլէթնտէն պիր գաշ սաաթ սոնրա մախսուս պիր տէմիր եօլ գաթարը իլէ թրիէսթէէն հարքէթ իտուպ ֆէրտասը կիւն վիէննայա մուվասէլէթ իթմիշ տիր։

—Թունուզուն պաղը՝ այիրէթլէրի ալէյհինտէ թաարուզ իտէն ֆը բանսզ օրտուսընտա պուլունաճագ կաղէթա մուխպիրլէրի՝ կաղէթալարընա հէր նէ մալիւմաթ եաղաճագլար իսէ, եվվէլա եա պաշ գօմնտան վէ եախսոտ անըն կէօսթէրէճէյի զապզթանա մուայէնէ իթտիրիպ, պատէհու կաղէթալարընա թէպլիղ իտէճէյլէրի իչին նամուսլարը իւզէրինէ եէմին իթմիշլէր տիր։ Մուխպիրլէր եկէր պու թաահհիւտին խրլաֆքնտա պուլունուրլար իսէ, զավանինի ասքէրիյէե թէվֆիգան թէէտիպ օլունաճագլար, վէ կաղէթալարը ֆրանսա տիշմանլարընա եարայաճագ պիր մալիւմաթ նէչը լտէր իսէ, քէնտիլէրի էն եագբն պիր լիմանա՝ կէօթիւրիլպ ձէղաիրտէն տիշարը չըգարըլաճագլար տրը։

Իչթէ ձէղայիրտէ պիր ճիւմլէ կաղէթա՝ մուխպիրլէրի պէօյլէ պիր թաահիւտնամէ իմզալամըշլար տրը։

—Հինտիսթան կաղէթալարընընն բիվայէթինէ կէօրէ, Պէհավլբուր նամ պէյտէտ իսլամ վէմէճուսիլէր պէյնինտէ պէօյիւք պիր գավկա վուգու պուլուպ, իբի թարաֆտան տա խալը թէլէֆաթ վագը օլմուշ տրը։

Աֆղանիսթան էմիրի Ապիւլ Բահման խան թարաֆքնտան գալքիւթայա կէօնտէրիլէն սէֆիրի թաահիւտնամէ իմզալամըշլար տրը։

—Հինտիսթան կաղէթալարընընն բիվայէթինէ կէօրէ, Պէհավլբուր նամ պէյտէտ իսլամ վէմէճուսիլէր պէյնինտէ պէօյիւք պիր գավկա վուգու պուլուպ, իբի թարաֆտան տա խալը թէլէֆաթ վագը օլմուշ տրը։

Գիզանիսթան էմիրի Ապիւլ Բահման խան թարաֆքնտան գալքիւթայա կէօնտէրիլէն սէֆիրի թաահիւտնամէ իմզալամըշլար տրը։

—Շիրքէթը Խայրիյէյէ պիր միտիր ինթիխապ իթմէք իւզրէ ճումա երթէսի կիւնիւ թիճարէթ նէզարէթի տաիրէսինտէ շիրքէթը մէզքիւրէ հիսսէտարանընտան միւրէքքէպ պիր մէճլիսի ումումի իճթիմա իտէճէկինի օ կիւնքիւ նիսսէմիզտէ եաղմըշ իտի։

Մէճլիսը մէզքիւր իճթիմա իտուպ, լաքին եասլէթէն միտիր ինթիխապ օլունմայարագ իւչ այ իչիւն մուվագգաթէն պիր միտիր վէքիլի նասպ իտիլմէսինտ գարար վերիլմիշ, վէ ֆագաթ մէմուրիյէթը մէզքիւրէյէ՝ քիմ թային իտիլտիկի վէ եախսոտ իտիլէճէկի անլաշըլմամըշ տրը։

—Գատը քէօյլունտէ 12 հաչընտա պիր Ռում չօճուղու վալիտէսինին 50 լիրա գըյմէթինտէ օլան պիր էրմաս Եիզիյիսինիւ բարմաղընա թագըպ եվվինին գաբուսու էօնիւնտէ օթուրուր իքէն, Ալի նամընտա ալիր սագա՝ մէրգում չօճուղա «սէն երքէքսին սանա Եիւզիւք եէրինէ ՝սաաթ քէօսթէք լազըմ տրը» տէյէրէք չօճուղու պէտէթնէ կէօթիւրիւր վէ 50 ղրուշլըգ պիր սաաթ իլէ 7—8 ղրուշլըգ պիր քէօսթէք ալըպ չօճուղա վէրիր վէ մէզքիւր Եիւզիյիւ էլինէն ալըր իսէ տէ, սոնրատան իչ մէյտանա չըգըպ սագա զապզթա թարաֆքնտան տերտեսթ օլունուր։

—Ճերէտէ Հալաֆէյին պէյանընա կէօրէ, եվվէլքի կիւն Գատը քէօյունտէ պաղը Ռումկար էօնէրինտ պուլունան լանթերնա չալկըսընա «. . . Օսմանլըլարը քէսերը» մէալինտէ պիր հավա չալաղըրտըգլարը հալտէ պիր արապա տէրունինտէ կէզմիշլէր, վէ իչլերինտէն պիրիսի սէրլոչըքդա մէզքիւր հավայը աղըզտան ալէնէի չաղըրմըշ օլուտըղընտան, ճիւմլէսնտէ տերտեսթ օլունմուշլար տրը։

—Ռուսիա սէֆիրի Մ. Նովիգոֆ եվվէլքի կիւն Գատը քէօյունտէ պաղը Ալիյէ կիտէրէք խարիճիյէ նաղրը բաշա հազրէթլէրի իւլ միւգաթթ իթմիշ տիր։

Մէսմուաթա կէօրէ, Ռուսիա սէֆիրէթի միսթէշարը Մ. Օնու Բէթերսպուրկտան ավտէթինտ սէֆիրի միշարիլեյհ մէէզունէն Ռուսիայա կիտէճէք տիր։

ԻՑԱՀԱՆԱՄԷ

Պիրինճի սահիֆէմիզտէ իխթար իտիկէն վէ պու կիւնքի ձերէտէ Հալաֆէտէ կէօրիւլէն Բաթրիգխանէ իյզահնամէսի տիր։

Էրմէնի Բաթրիգխանէսինտէն ալ տըղրմըզ իյզահնամէնին այնը տըր։

Էրմէնի միլլէթի վէ Բաթրիգխանէսի կիւա պիր Լէրմէնի մէսէլէսի չըգարմագ իչիւն պիր թագրէր էքեագիպ վէ միւֆթէրիսթ իխթիրա իթմէքտէ, վէ էն ատի վուգուսաթը իզամիյլէմէքտէ պուլունմուշ, վէ պինանէն ալէյհ մէսէլէքը սատագաթքեարիտէն ինհիրաֆ իթմիշլեր տէյու պիր միւտեթտէն պէրու պաղը կաղէթալարտա մէգալէլէր վէ՝ պէնտլէր տէրճ իտիլմէքտէ տիր քի, Էրմէնի միլլէթի սատրգասընը միւթէսիրի վէ մահղուն իթմէքտէ օլտուղու ֆմիսիլլիւ, Իսլամ վէ Էրմէնի վաթանտաչլար միյանընտա քին վէ ղարազ տավէթ իտիլմէքտէ պուլունմուշ տրը։

Իչթէ պու գապիտէն օլարագ վէ եանլըշ ֆմալիմաթ իւզէրինէ պինա իտիլէրէք, կաղէթի միւթէպէրլէրինին 4596ընճը Նիսսէսինտէ միւնտէրիճ միլլեսաղաթ սէրլէվհասըլար պէնտը՝ մախսուս Բաթրիգխանէմիզ քէմալը թէէսսիֆլէ միւթալաա իյլէտի։

Կաղէթի միւթէպէրլէրի իտարէսինէ վուգու պուլան պաղը եանլըշ բիվայաթ իւզէրինէ պէնտը մէզքիւր իլէ հագիգէթը հալին քիւլիէն մուդարիրինտ օլարագ մանալէր չըգարըլմըշ օլմաղա, իտարէի պէհիյէլէրինին մէսլէք վէ մագսատի հագըգաթը հալէ թէրճէման օլմագ, տէվլէթ վէ միլլէթէ սահիհէն խրտմէթ իթմէք օլարագ, թաահիհի մատտէյէ հիմմէթ պուլրուլաճաղը հագգընտա բաթրիգխանէմիզ իմմիտի պէրքէմալ պուլունմուշ տրը։

Գէնտը մէզքիւր իլէ (Էրմէնիլերին չիքեայաթը վագբասընընն եվրագ իւզէրինտէ Պապը Ալիյէ իրայէսի էմրի իւզէրինէ բաթրիգխանէնին պու պապտէ պիր թագըմ իթիրազաթ վէ իլէ սէրտի հասէպիյլէ պու պապտէ պիր բարչա պէեանը հալէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլմուշ տրը) տէնիրմիշ իսէ տէ, չու իքիատ մագրունը սրհհէթ օլմայուպ, հագիգաթը հալ չունտան իպարէթ պուլունմուշ տրը, չէօյլէ քի,

Պապը Ալի ճանիպը սամիսինէն սուտուր պուրուլան էմրը ալի իւզէրինէ թաշրալարտան չիքեայաթը հավի վէ մուդայիրի ռիգալի մատէլէթ իրթիբալի հաղրէթը բատիշահի վուգու պուլան պաղը ահվալը մուհքի չու սոն պիր գաշ մահ զարֆընտա բաթրիգխանէնէ վիրուտ իսէն էվրագ վէ թէլէկրաֆնամէլէրտէն զիեատէ էհէմմիյէթի պուլունանրընը խիլասասը օլմագ իւզրէ եէրմի իչ մատտէյի վէ 7 շուպաթ սէնէ 96 թարիխինի հավի պիր լայէհա իթա վէ թագտիմ օլունմուշ տրը քի Պապը Ալիճէ նազարը տրգգաթ վէ մէրհամէթէ ալընարագ մէվատտը միշղէքապէհանընը պաղըլարը հագգընտա մուամէլէի միւթթազիյէ ճէրէեան իյլէմիշ վէ տիկէրլէրի տախի տերտեսթը ըուեէթ պուլունմուշ օլտուղունու բաթրիգխանէմիզ քէմալը ֆախր իլէ պէեան իտէր։

Կաղէթի միւթէպէրլէրի՝ Մաուս կաղէթասընտան ալարագ Մապէյնը Հիւմայունա պիր արիզէ թագտիմ՝ օլունտուղունը պէեան իթմիշ իսէ տէ, հագիգաթը հալէ մալիւմաթը քեամիլէ ալամամըշ օլտուղը ճիհէթլէ, պէնտը մէզքիւր իլէ պունա պաղը եանլըշ մանալար վերմիշ, վէ եօյլէ արիզէ թագտիմինի ատեթա ճաղ կէօրէմէմիշ տիր։

Էրմէնի միլլէթի սատրգասընընն թախթը ալի պախթը Օսմանիեէ տէօրթ պէշ Եիւզ սէնէտէն պէրու իպարզ վէ իսպաթ իտուպ, շէք վէ շիւրհէ գալտրըմայան սատագաթը սահիհէ վէ սամիէսի ալէ,հինտ ազվ օլունան իսնատաթ վէ կէօսթէրիլէն ատէմը էմնիյէթ հագգընտա չիքեայէթի հավի Պաշ վէքեալէթ մագամը սամիսինէ վէ Ցախիկյէ վէ Ալիյէ նէզարէթը ճէլիլէլերինէ պաշգա պաշգա թագրիրլեր թագտիմ օլունմուշ իսէ տէ, չիճնքի չու ազվիյաթ Իսլամ վէ Էրմէնի վաթանտաչլար արասընտա չիգագ վէ նիֆագը միւէտտի, վէ պինանէն ալէյհ միլք վէ վաթանա ազիմմազարրաթը տաի օլմագ իհթիմալտէն պահտ պուլունմատըղը վիսիլլու, չու ազվիյաթ վէ իքնատաթ՝ Մապէյնը Հիւմայունա գատտը աբս իտուպ տա Բատիշահը թէպաաբէրվէր վէ Շեհինշահը ատալէթ քիսմէթը էֆենտիմիզ հազրէթլէրինին մերհամէթի վէ չէճագգաթը Սէնիյէսինտէ, վէ քէվէճճուհաթը մէքարիմ դարտրթաճտարիլերինտէն պիր տագիգա օլսուն մահրում գալընտրը թագտիրտ, Էրմէնի միլլէթը սատրգասը իչիւն ագիմ քէտերի միճիպ օլաճաղը ճիհէթլէ չու հալին էօնիւ ալընմագ վէ Էրմէնի միլլէթինին նամուս վէ հայսիյէթի վիգաեէ իտիլմէք իւզրէ, պիր վէյէտը սահիհ քէնտի բէտերինէ միւրաճաաթ վէ իլթիճա իտէր կիպի, Բաթրիգխանէմիզ տաթի արիզէի մէզքիւրէյի Մապէյնը Հիւմայունա թագտիմ իյլէմիյ տիր քի պիլճիւմլէ վաթանէրլէրան նէզտինտէ չայանը թագտիր ատտ օլունաճաղը պիլիթիճահ տրը։

Էրմէնի մահպուսարընտան բասկալիա միւնասէպէթիյլէ մուվագգաթէն իսլալի սէպիլլերի վէ Էրմէնիճէ սանամէնին սահիպը իմթիյազը միւթէվֆիա բաբազ երեմիա էֆէնտի հագգընտա տախի պէնտը մէզքիւրտէ պաղը ֆրգրալար կէօրիւնմիւշ իսէ տէ, միւթէվէֆաի մումմիյէյհին թարիխը վէֆաթը բաթրիգխանէտէն սիւվալ օլունմուշ վէ պունուն ճէվապը վերիլմիշ, վէ պիր տէ քէֆալէթէ ըապթը լա թախլիյէ սէպիլլերի միմբին օլան պիր գաշ մահպուսին վագթընտա պէր միւթան տալը վերիլմիշ վէ պունտան տօլայը պիր կէօնա չիքեայէթ սէպգաթ իթմէմիշ իքէն, եանլըշ մալիւմաթ իւզէրինէ չու մատտէյէրէ տախի տիւրլիւ ըէնկլէր վէ մանալէր վերիլմիշ վէ էրմէնիլերին կէօյա քեագիպ վէ պի էսաս չիքեայաթ իխթիրա իտէր, վէ գարընճայը ֆիլ եաբար օլտուգլարընա տէլիլ օլմագ կիպի մէյտանա գօնուլմուշ իսէ տէ, Էրմէնի միլլեթինին զըլլը գալիլի մէբահիմատելիլ հաղրէթը բատիշահիտէ ասայիշ վէ ռիֆահը հալ իլէ եաշամագտան վէ Իսլամ թէպաահ հաղրէթը թահտարի իլէ հուպ վէ մեվալաթը վաթանտաշինին իսթիգրար վէ իսթիմրարը արզուսունտան պաշգա էմել վէ մագսատը վէ մէսէլէսի պուլունմատըղը հալտէ, սատագաթ վէ խթիգամէթլերի հագգընտա պու վէճճ իլէ ազվիյաթա ճիբաթ իտէնլեր համիյէթ վէ ֆէթանէթլէ միւթթասրֆ օլան պիչիճիմէ եվլատը վաթան նէզտինտէ չայանը թագպիհ ատտ օլունաճագլարը կիպի, չու հալէ իտարէի պէհիյէլերինին նըսֆէթ վէ հագգանիյէթի տախի գարի օլամայաճաղը տերքեաբ, վէ Էրմէնի միլլէթի վէ բաթրիգխանէսի ալէյհինտէ պիր միւտտեթտէն պէրու խիլաֆը հագգանիյէթ սէօյլէնէն սէօզլեր պու տէֆա տախի կաղէթի պէհիյէլերինէ վերիլէն մալիւմաթը ղայրը սահիհէ գապիլինտէն պուլունտուղու, իտարէի պէհիյէլերինճէ տախի թէսլիմ պույրուլաճաղը էմրը աչիքեար պուլունմուշ օլմաղա, թահհիհի մատտէյ հիմմէմ վալէրի պիտիրիղ վէ մէպզուլ վէ իչպու վարագանընն կաղէթի պէհիյէլերինտէ այնէն տերճ վէ գապուլ պույրուլմասը իթիմա օլունուր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աթոռ Հալա

Լոնտրա 30 ապրիլ

Իմիտ Պրունընտան ալընան պիր թէլէկրաֆտա, Ինկիլիզէր իլէ Պաղտիթ օլուրար պէյնինտէ ագտը միսալէհա օլունտուղը իխպար օլունմուշ տրը։

Բոմա 30 ապրիլ

Մ. Գալրօլի թարաֆքնտան վերիլէն պիր իրազամաթը ճէտիտտ իւզէրինէ մէճլիսը մէպուսան՝ գապինէթօնընն բոլիթիգասընը պիր բէյէ գարշը 262 բէյ իլէ թաստիգ իթմիշ վէ պու մուամէլէտէ 146 մէպուս թարաֆքնտան հիչ բէյ վերիլմէմիշ տիր։

Պոն 30 ապրիլ

Ֆրանսա ասքէրի՝ պաղը քիչիք մուհարեպէլէրտէն սոնրա, խրումիր աչիրէթի մէմալիքինտէ տաղ թէբէլէրինի պաղամ իթմիշ տիր։ Թունուզ պէյինին պիրատերի օլան Ալի պէյ՝ խրումիր մէմալիքինտէ պուլունտուղունտան, Սուգ—իլ—Արպաատա Ֆրանսա օրտուկէտհընա ազիմէթ վէ թունուզ ասքէրիյլէ թունուզա ավտէթ իտէճէերինի Ֆրանսըզ գօմանտանընա պէեան իյլէմիշ տիր։

(Պա սագահ էլէն Ռեէլէրթլը)

Պոն 1 մայիս

Ամիրալ Գոնրատն տոնանմասընտան գարայա չըգարըլան ասքէր պէօիւկիւ՝ հիչ պիր սիլահ բաթլամագսըզն պու կիւն պիրէթլի զալաթ իթմիշ տիր։

Երնէ պու կիւն Սուգ—էլ—Արպատա Շեքիա վէխրումիր աչիրէթլէրի՝ ժէնէրալ Լոժրոնն ասքէր գօլու իւզէրինէ հիւճում իթմիշլեր իսէ տէ, մաղլուպ օլուպ բէք չօգ թէլէֆաթ վերմիշլեր տիր։

Թունուզ 1 մայիս

Թունուզ Պէյի՝ Ֆրանսա ժէնէրալ գօնսօլոսը Մ. Բուսթանա իրսալ էլլէտիկի պիր մէքթուպատ պէյն իթմիշ տիր քի, հեր նէ գատտար Ֆրանսըզ ատաքիրի Թունուզա կիրմիշ իսէ տէ, քէնտիսինն Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի հագգընտա օլան ըիայէթը ազիմէսի՝ զերբե գատտար խալէբէզեր օլմայաճագ տրը։

(Պա սագահ էլէն Ռեէլէրթլը)

Պոն 1 մայիս

Ամիրալ Գոնրատն տոնանմասընտան գարայա չըգարըլան ասքէր պէօիւկիւ՝ հիչ պիր սիլահ բաթլամագսըզն պու կիւն պիրէթլի զալաթ իթմիշ տիր։

Երնէ պու կիւն Սուգ—էլ—Արպատա Շեքիա վէխրումիր աչիրէթլէրի՝ ժէնէրալ Լոժրոնն ասքէր գօլու իւզէրինէ հիւճում իթմիշլեր իսէ տէ, մաղլուպ օլուպ բէք չօգ թէլէֆաթ վերմիշլեր տիր։

Թունուզ 1 մայիս

Թունուզ Պէյի՝ Ֆրանսա ժէնէրալ գօնսօլոսը Մ. Բուսթանա իրսալ էլլէտիկի պիր մէքթուպատ պէյն իթմիշ տիր քի, հեր նէ գատտար Ֆրանսըզ ատաքիրի Թունուզա կիրմիշ իսէ տէ, քէնտիսինն Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի հագգընտա օլան ըիայէթը ազիմէսի՝ զերբե գատտար խալէբէզեր օլմայաճագ տրը։

Ամերիկա 1 մայիս

Մալիյէ նէզարէթինին մուհասէպաթը ումումիյէ միւտիրի Մ. Թոմարօբուլ՝ 120 միլիոնլուգ իսթիգրազը ախիրին էվրագընը իմզայամագ իչիւն եագընտա բարիղ կիտէճէք, վէ էվրագը մէզքիւրէ անգարիպ միսթագրիզլէրէ թէսլիմ օլունաճագ տրը։

Ամերիկա

Ամերիկա 1 մայիս

Պապը Ալի՝ տէվլէթլէրին սոն միւթթահրտիւլ մէալ նօթասընա չայանը մէմնունիյէթ պիր ճէվապ վէրմիշ տէյու տիւնքի կիւն պուրատտա պիր չայիա զուհուր իթմիշ իսէ տէ, չիմտիյէ գատտար նէ հիքիմէթ վէ նէ տէ էճնէպի սեֆիրլերինին հիչ պիրին ճինտէն կէօպէք թիթիւն սաթմաղա պաչլամըշ տրը։ Մէմալիքի էճնէպիյէ իչիւն սիրարըշ մուգուրնտա, պանտրոլ ռուսումը օլան եիւզատ 30 թէնգիլ օլունաճագ տրը, գիրա հիւքիւմէթը Սէնիյէ էվրօբանընն մէմալիքի միւթթիֆիքինէ իրսալ օլունան թիթիւնլերտէն ռուսումը իխրաճիյէ ալմամագտա տրը։

ԹԻԹԻՆ ՖԱԳՐԻԳԱՍԸ

Ք. ՔԷՔՎԱՆԵԼ Վէ ԵԼԷՔՏՐԻՏԷ

Էմին էօնիւնտ քէօրրիւնիւն իթթիսալընտա վալիտէ խանընտա

Սթամպօլտա թիւթիւնին թահթը ինհիսարա ալընտրգընան պէրու, Բէրվանա վէ Գումքանիսընընն թիւթիւնլերի բէք նէֆիս վէ բէք բայիհալը օլուպ, իչինտէ տալա Ա.յասուլուգ թիւթիւնիւ գարըշտրըլմատըղը ճիհէթլէ, պու ֆապրիգա բէք չօգ միւշթէրինին բաղպէթինէ մաղհար օլմուշ տրը։ Պունունլա պէրապէր, հէր քիմ չիւպհէնէ զանիպ օլտուր իսէ, իսթէտիկի վագթ ֆապրիգայա կիտուպ տէօրթ թարաֆքընը արաշթրընը վէ ճիւզի պիր Ա.յասուլուգ պուլուտղունտա, մէսարիֆի թապիյէսինի ֆապրիգա ասկապընտան ալմադ չարթը յլա, կաղէթալարտա թապ ու նէչը իթտիրէպիլիր։

Պու միւնասէպէթլէ մէզքիւր ֆապրիգա իլան իտէր քի, 1881 մարտ իպթիտասընտան իթթիպարէն պիրինճի ճինտէն կէօպէք թիթիւն սաթմաղա պաչլամըշ տրը։ Մէմալիքի էճնէպիյէ իչիւն սիրարըշ մուգուրնտա, պանտրոլ ռուսումը օլան եիւզատ 30 թէնգիլ օլունաճագ տրը, գիրա հիւքիւմէթը Սէնիյէ էվրօբանընն մէմալիքի միւթթիֆիքինէ իրսալ օլունան թիթիւնլերտէն ռուսումը իխրաճիյէ ալմամագտա տրը։

ԵԷՆԻՃԼ ԹԻԹԻԹԻՆ ՖԱԳՐԻԳԱՍԸ

ԳՕՆԹԻ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ Վէ ՇԱՀԻՆԻ

109 ԳԱԼԱԹԱ ՍԱՆՏՐԳՃԼԱՐ ԻԶԻ 109

Պիզ աթիսէ ասկապը իմզալար՝ թիճարէթէ քեաֆֆէի մէսուլիյէթի իւզէրիմիզ ալարագ, պունտան ագէմ Գօնթի պիրատէրլերիյլէ միւշթէրքէն Գալաթատա Սանտրգճլար իչինտէ 130 նիսմէրօտա քիչատ էֆոտիյիմիզ տուխան ֆապրիգասը չիմտիյէ գատտար ֆէկվէլատ իշլէմէքտէ վէ հէր վէճճիլէ միշթէրիլերիմիզին մէմնունիյէթինի ճէլպ իլէ չըգարըլան թիւթիւնլեր բայիհալը օլմասը վէ նէվլերինէ կէօրէ ֆիյաթընը էհվինիյէթի ճիւմլէ թարաֆքնտան թահսին օլունմագտա վէ հաթթա պիր վագթտան պէրու տէօզիթօլարըմըզա թիւթիւն եէթիշտիրիլէմէմէքտէ իսուս։ Պու քէրրէ միւշթէրիլերիմիզի կէրիյէ չէվիրմէմէք վէ տահա իլէրի կիթմէք իւզրէ պիլ մէճպուրիյէ ֆապրիգա վէ տէօզիթօմըզը մահալը մէզքիւրտ զայէթ վասի վէ մամուլաթըմըզընը խթիսասընա էգէնէր էվէրիշլի պուլունան 109 նիսմէրօլու ֆապրիգայա նագլ էյլէտիք։

Պունտան պէօյլէ Սթանպօլ վէ թաշրա վէ Եվրօբատան՝ թիւթիւն իրսալը հագգընտա վիրուտ իտէն էվամիրի սաաթը սաաթընա իբրա էտէպիլէճէյիմիզ կիպի, թիւթիւնլերին բայիհասը վէ ճիւմլենին տրամաղընա ալըշարըրլան լէգզէթի տէյիշտիրմէմէք իւզրէ պու քէրրէ տախի թիւթիւն չըգան մահալլերէ վէ պախուսուս եէնիճէյէ մալիւմաթը թամամ ասկապընտան մէմուրլար իպամ գալընմըշ տրը։ Միւշթէրիլերիմիզին մէմնունիյէթինի ճէլպ իթմէք վէ իսթէտիքլերի գօգուլու վէ տրմաղընա էլվէրիշլի տուխան վերմէք արզուսընտա պուլունտըղըմըզտան, թալիպլերինին լութֆէն ֆապրիգամըզա թէնէզզիլ պույրուլմաերինի բէճա, վէ պունտան պէօյլէ զայրը մագթու նէվինին 150 լիք. 200 լիք. 300 լիք վէ տահա ֆէվզէլատ ճինսլերինտէն կէրէք թիւթիւն վէ կէրէք սիկարա տէքօզիթօմըզդա մէվճուտ պուլաճագլարընը թավսիյէ իտէրիզ։

Սարբլան մահալլէր. — Գալաթատա Սանտրգճլարտա Ն. 109. —Զրնտան գաբու Զէօմլէքճիլերտէ Ն. 29. — Էմին էօնիւնտ Ն. 36, վէ ճիւմլէ տուխան սաթճըլարտա։

Զէլյ. — Սայէի Շահանէտէ Եվրօբայա իրսալ իտէճէյիմիզ տուխանլերին պանտրոլ ըէսմինտէն մուաֆիյէթինէ տայիր իմթիյազ տախի թահսիլի տիւմիշ օլտուղունտան, Եվրօբատա պուլունան թալիպլերիմիզին պու ճիհէթլէ եիւզատ երբմի ֆայտէմէնա օլաճագլարընը իլամվ վէ իլան էյլերիզ։

ՏԻՄԻՐԳԱԲՈՒԼԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

LA COMPAGNIE NATIONALE
A
ELBERFELD

ԳՕՄԲԱՆԵԻ ՆԱՍԻՕՆԱԼ

ԷԼՊԵՐՖԷԼՏ ՇԵՀԻՐԻՆՏԷ ՆԱԳԼԻՑԱԹ

ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

ՍԷՐՄԱՅԷ 30 ՄԻԼԻՈՆ ՄԱՐԳ

Պու գումբանիա՝ վաբօր վէ եէլքէն կէմիլերինէ եիւքլէտիլէն հէր ճինս մալլարը, վէ հէր կրուբօ վէ զիգբյամէթ էշեայը բէք էհվէն ֆիյաթլա սիկուրթա իտէր։

Սթամպօլտա ումումի ահէնցիասընա միւրաճաաթ իթմէլի տիր վէ պու ահէնցիա աթիտէքի իմզա տրը։

ՐԷԳ. վէ ՀՈԳՈՅԵԱՆ
Գալաթա կէօմրիյիւ գարշըսընտա
Քէօչէ օղլու խանընտա.

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լոնտրա, 30 Ապրիլ

Ինկիլ. էհամը ինկ. Լիր.	101-¾
Օսմ. էհամը աչլրը	16-
» » գաբանը	16-¼
Իսթիգրազ 65	18-
» 69	17-⅞
» 71	76-
» 72	27-¾
» 73	17-¼
Օսմանլը պանգառը	16-⅞
Մըսըր տույուն. մուքթա հրաէ	78-½
» իմթիյազը	97-½
Բուսիա իսթիգրազը	92-
Գամպիո Բարիզ 6 այ վաաէ	–

Փարիզ, 30 Ապրիլ

Ֆրանս. էհ. 3 % ֆր.	83-67
» » 5 գբօնսուզ	120-67
Օսմ էհամը աչլրը	16-30
» » գաբանը	16-10
Իսթիգրազ 65 ֆր.	87-
» 69	84-
» 73	82-
Մըսըր ֆօնտ. մուքթա հրաէ	397-75
Գրեմի Լիոնէ	890-
Օսմանլը պանգառը	664-37
Բուսիէի չըմնաբֆէրի	57-25
Իթալիա էհամը	90-40
Գամպիո Լոնտրա 3 այ վաաէ	25-29

Վիէննա, 30 Ապրիլ

Անգլո ֆիորին	–
Բուսիէի չըմնաբֆէրի	27-

ԼԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Էֆ. ում. ամբն ադչ. գաբ.	17-24
Գաբ բապահ աչլրը	17-21
Իսթիգ. 63 (Մուքթա) 6 % ֆ.	86-
» 65 » 6 % ֆ.	87-50
» 69 (Բինար) 6	86-50
» 72 (Գօն ամբ Թրէզօր)	27-75
» 73 6 % ֆ.	83-50
Բուսիէի չըմնաբֆէր 3	57-
Ագէէ ֆայիզի »	09-
Ըրբօր Ղրչ	00-
Հավալէսիզ »	25-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՈՒՍՈՅԼԱՐԸ

Գրեմի ժէնէրալ	5-38
Սամսոլ պանգառը	10-20
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-11
Թրամվայ	3-70

ԱԳՅԷԼԷՐԻՆ ԳԻՆԸԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշան	Ղ. Փ
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	107-28
Մէքսիկա »	205-30
Պէշլիք »	209-
Ալթընըզ »	124-30
Գազըր »	670-
Գայմէ »	930-
Ինկիլիզ լիրասը	110- 3
Ֆրանսըզ ալթունու	87-18
Փոլ	90-03
Գրիմից ալթունու	54-25
Գարպան գայմէի	8-84

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

ԱԶԴ

Ցառաջիկայ չորէքշաբթի՝ որ է ապրիլ 22 թաղիս քարոզիչ Դեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս, ըստ վաղեմի սովորութեան կանանց դասուն համար յատկապէս Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։

Ուստի՝ ի գիտութիւն բարեպաշտից ներկայս հրատարակենիդ խնդրելով,

Մնամք յարգանօք
ի դիմաց թաղ. խորհրդոյ
Ատենադպիր Փ. Ատենապետ
Մ. Ա. Խէոսրովբեան Գէորգ Ալաբաշեան
1881 Ապրիլ 19
Գէշիկթաշ

ԻԼԱՆԱԹ

Շեհր էմանէթինտէն կելէն իլան

Պէշիքթաշտա խաս Ֆուրուն ճատտէսինտէ քեաին Շեհր էմանէթի մալի օլան տէօրթ պապ տիւքքեան իլէ Պէշիքթաշտա թանզիֆաթ իսքէլէսի բաշավրա, վէ Ամնավուտ քէօյու հաթապ չէքիսի ռուսումու վէ Ցէօրտունճիւ տարիէի պէլէտիյէ բաապուճճուլուղու 97 սէնէսի մարթընտան իթիպարէն չուպաթը նիհայէթինէ գատտար պիր սէնէ միւտտեթէ իճար վէ իհալէ գելընմագ իւզրէ միւզայէտէլէրի տերտեսթը իճրա օլուպ, իչպու նիսանընն նիհայէթինտէ դարարը գաթիսի վերիլէճէյինէն, պունլարա թալիպ օլանլարըն միւտտեթը մէզքիւրէ զարֆընտա էմանէթ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։ 2—1

15 Նիսան 97

Թօքխանէի ամիրէտէն կելէն իլան

Թօքխանէի ամիրէ իչիւն միպայասընա լիւզում կէօրիւնէն 20,000 օգգա 6 նիւմէրօ ճինկօ իլէ 12000 օգգա տօն Եարընընն 97 սէնէսի նիսանընընն 23իւնճիւ կիւնիւ միւնագաասլարը իճրա օլունաճաղընտան, իթասընը թալիպ օլանլարընն նիւմունէլերինի կէօրիւպ չէրտիթի թաֆսիլաթընը անլամագ իւզրէ թարիխը իլանտան եէվմը մէզքիւրընն սաաթ օնունա գատտար թօքխանէի ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։ 3—1